

„Erken çocukluk eğitimi“ konusunda politik yaklaşımlar

Friedrich Naumann Vakfının yönetim kurulu erken çocuk eğitimi konusunu 2007’de „Pro-Kopf/kişi başına“ adlı eğitim inisiyatifinin üçüncü ağırlık noktası olarak alma kararı aldı. Almanya’daki son dönem eğitim politikası tartışmaları ve uluslararası deneyimler gösterdi ki, erken çocuk eğitimi gelecekte uygulanabilir bir eğitim sisteminin can alıcı unsurlarından biridir, ve genç insanların tamamına yeteneklerini en uygun biçimde geliştirme imkanı sağlar. Nörobiyolojik araştırmaların sonuçları ilk yılların önemini ayrıca kanıtlıyor ve küçük çocukların iyi teşvik edilmesiyle ne çok şey elde edilebileceğini gösteriyor. Erken çocukluk eğitimiyle daha sonraki eğitim başarısının başlıca temelleri atılmış oluyor. Aynı zamanda eğitim yolunun başlangıcında fırsat eşitliğinin başlıca koşullarından biri. Bu evrede kaçırılanlar daha sonra ancak güçlükle telafi edilebiliyorlar.

Bugün erken çocukluk eğitimi farklı bir çevrede yapılıyor. Aile yapıları değişime uğradı, tek başına çocuk yetiştiren anne ve babaların sayısı arttı. Çocuklar bugün henüz erken yaşlarda örn. internet gibi modern medya unsurlarına erişebiliyor. Bunun ötesinde, çocuklar gittikçe farklı kültür ve değer tasavvurlarıyla ve aynı zamanda yakın yaşam alanlarında artan bir etik çeşitlilikle yüzyüze geliyorlar.

Daha şimdiden, bilhassa erken çocukluk eğitiminde, özellikle çok sayıda ebeveyn inisiyatifi ve sivil toplum kuruluşları aktifler. Onların deneyimleri liberal yaklaşımları formüle ederken önemli. İnisiyatiflerin uzamasıyla elde edilen artı zamanda, konunun farklı temel veçheleri, yayınlarda ve değişik etkinlik biçimlerinde çalışılmalı. Erken çocukluk eğitimi şimdiden kamuoyunun odak noktasında yer almakta, ancak şu ana kadar sadece çok az sayıda somut ve uygulanabilir konsept mevcuttur.

Erken çocukluk eğitiminin durumu pek çok talihsiz durumla belirlenmiş halde. Özellikle eski Batı Almanya eyaletlerinde bakımevleri eksikliği mevcut, özellikle 3 yaşa kadar olan çocuklar için ki, bu çalışma hayatı ve çocuk edinmenin biraraya gelmesini zorlaştırıyor. Sunulan eğitim hizmetinin kalitesine bakıldığında eğitim personeli yeterli nitelikte değil. Yuvaların açık olduğu saatler çok katı ve esnek çalışma saatleriyle bağdaşır konumda değil. Acil ya da özel bakım için arz yeterli değil. Günlük bakım Almanya’da belli bir yapıya göre verilmiyor. Bakım kalitesi hala uluslararası seviyede olsa da, gündüz çocuk bakım evleri ve ana okullarının eğitim kalitesi aşikar olarak uluslararası seviyenin altında. Ayrıca erken çocukluk eğitimine yeterli kaynak yatırılmıyor. OECD beklentilerine göre GSYİMH’nın yüzde birinin okul yaşına kadar olan çocuklar için eğitim ve bakım kurumlarına yatırılması gerekiyor. Almanya 2003’te, özel kurumların giderleri de dahil olmak üzere, ancak yalnızca GSYİMH’nın 0,5’ini okul öncesi eğitime yatırdı. Ayrıca gündüz bakımevleri ve ana okulu kavramları yetersiz koordine edilmekteler.

I. Tezler

1. Erken çocukluk eğitimi toplumda yüksek bir değer kazanmalıdır.

Çocuğun yaşamında ilk beş yıl temel eğitim dönemidir, bu yıllarda sonraki eğitim ve iş hayatı başarılarının temelleri atılır. Burada sunulan fırsatlar kullanılmadan bırakılmamalıdır. Çocuklar için, temel gereksinimleri sevgi ve beslenme karşılandıktan sonra yeni şeyler öğrenmekten daha ilginç bir şey yoktur.

2. Erken yatırımlar daha sonradan ortaya çıkacak harcamaları engeller.

Gündüz çocuk bakımevleri ve yuvaların kalitesi daha sonraki okul performansının ve ilkokuldaki gelişimin üzerinde geniş uzun vadeli etkiye sahiptir. Yüksek kaliteli bir erken çocukluk eğitimi daha yüksek seviyede ve daha erken mezuniyetlere götürür, okul başarısızlıkları daha seyrekleşir, özel durumlar için destek verme ihtiyacı azalır ve suç oranı düşer, sosyal yardım alma bağımlılığı azalır ve aynı zamanda gelir artar. Erken çocukluk eğitimine ayrılan her Euro, ilerki hayat ve eğitim evrelerinde pahalı ıslah ihtiyacını engeller.

3. Çocuk edinme ve çalışma hayatının bir arada yürüebilmesi için ciddi iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.

Çocuk bakımı kurumlarının, özellikle 3 yaşa kadar çocuklar için olanlarının sayısının artırılması ve daha esnek yapılandırılması gerekmektedir. Daha fazla, öğle yemeği hizmeti de veren, tam gün ve yarım gün bakımı yapan kurumların arzı yaratılmalı, böylece çocuğun bakımını yapan ebeveyn için yarım gün çalışma imkanı yaratılmalıdır. Tam günlük bakım, ülke çapında yüksek nitelikli çocuk bakım hizmeti olarak çocuk yuvaları ve gündüz bakımevlerindeki hizmetle eşit seviyede devlet desteğine entegre edilmelidir.

4. Bakım kalitesi yerine eğitim kalitesi

Erken çocukluk eğitimi kurumları öncelikle eğitim görevini yerine getirmelidirler. Erken çocukluk eğitimi süreçleri çocuk bakım kurumlarında aktif olarak teşvik edilmeli özendirilmelidir. Odak noktasında dilsel yeteneklerin verilmesi olmalıdır. Bu konu yalnızca göçmenlik geçmişi olan çocuklar için hayati önemde değildir. Sayıların kavranması, sosyal yetkinlik ve yaratıcılığın aktarılması eğitim çabalarının ana unsurları arasında yer almak zorundadır.

5. Erken çocukluk eğitiminin kalitesi rekabet ile yükseltilir.

Çeşitlilik ve rekabet eğitim kurumlarının başarısı için ana koşullardır. Farklı modellerde eğitim kurumlarının özellikle sivil toplum kuruluşları önde yer alarak yenilikçi öğretim ve bakım konseptleri gereklidir. Özellikle erken çocukluk eğitimi alanında sayısız inisiyatif ve geniş bir yöntem yelpazesi vardır. Anne babaların katılımının altı çizilerek tercih edilmektedir. Kişisel angajman teşvik edilmelidir.

6. Kalite, akreditasyon ve sertifikalandırma ile güvence altına alınabilir.

Bugüne değin, pek çok okul öncesi eğitim kurumunda çalışma biçimi henüz pek hedefe yönelik değildir. Liberal eğitim politikasının ana hedeflerinden biri ana okullarında, gündüz bakım evleri ve diğer okul öncesi kurumlarda eğitim ve yetiştirme hedeflerinin niteliksel olarak yüksek değerle hayata geçirilmesidir. Devletten bağımsız akreditasyon organizasyonları ve kalite damgaları üzerinden kalite standartları, hem şeffaf hem de karşılaştırılabilir olarak yapılandırılabilir.

7. Rekabetçi finansman pedagojik başarıyı sağlar.

Bütün çocuklar için okul öncesi eğitimi mümkün kılacak ve aynı zamanda mümkün olan en fazla çeşitlilikte eğitim arzına katkıda bulunacak finansman modelleri teklif edilmeli. Özellikle PISA araştırması galibi Finlandiya önceleri hediye çekleri kullandı ve artık çocuk gündüz bakımı talebini doğrudan fonlar aracılığıyla yönetiyor. Şu ana kadar Almanya'da hakim olan arz yönetimi (obje teşviki) artık aşıldı ve yerini artık talep yönelimli finansman (subjektif teşviki) almalı. Şimdiye değin kullanılan gelire bağımlı ebeveyn katkısı eğer kaldırılırsa, en azından bir hediye çeki ve yahut kişi-başına-tahsis sistemi bütün erken çocukluk eğitiminde uygulanmaya konulmalı.

8. Erken çocukluk eğitimi göçmenlerin optimal entegrasyonu için anahtar konumdur.

Başka ülkeler, örneğin Kanada gibi, erken çocukluk döneminde iyi hedeflenmiş bir dil teşvikinin gelen göçmen çocuklarının entegrasyonunu pozitif etkilediğini gösteriyor. Göçmenlik geçmişi olan çocuklar iyi Almanca bilgisini ana dili kimliğinin korunması ve desteklenmesi yanında edinmek zorundalar. Kursta eşlik eden bir çocuk bakımı hizmeti dil kurslarının başarısını yükseltirdi. Aynı zamanda başarılı bir kursa devam ödüllendirilmeli ve devam reddi cezalandırılmalıdır.

9. Öğretmenlerin eğitimi reforme edilmelidir.

Ana okulu öğretmenlerinin seviyesi tüm olarak yükseltilmelidir. Şimdiye değin geçerli olan sosyal-pedagojik düzenlemenin yanında erken

çocukluk dönemi eğitim süreçleri hakkında bilgiler ve çocuğa uygun hareket önerileri iletilmelidir. Eğitimcilerin, çocukların zayıf ve güçlü yanlarını teşhis kabiliyeti yükseltilmelidir. Kurumların idari personeli meslek yüksek okulu düzeyinde diploma sahibi olmalıdır.

10. Hoşgörü kendini muamelede belli ediyor: Erken çocukluk eğitimi önyargılara karşı etkili olmalı.

Hoşgörü ana okulu ya da gündüz bakım evlerinde gruplar heterojen olarak oluşturulduğunda otomatik olarak oluşmuyor. Tersine daha erken çocuklukta önyargılar oluşabiliyor. Sonuç olarak yetiştirme biçimine bağlı olarak stereyotiplerin ve önyargıların oluşması engellenebiliyor.

11. Güç aile koşullarındaki çocuklar için artık erken çocukluk eğitimi önerileri sunmak şarttır.

Eğer çocuklar aileleri tarafından ihmal ediliyorlar ya da hatta istismara uğruyorlarsa genellikle negatif bir gelişim söz konusudur. Çocukların yoksunlukları ebeveynlerinin problemlerinden kaynaklanmaktadır ki, bunlar çoğunlukla ya işsiz ya da yalnızca arada sırada çalışan, sınırlı eğitime sahip, az geliri olan ve bağımlılık problemleri olan kişilerdir. Sosyal sıkıntılar altındaki ailelerden gelen çocuklar erkenden koruma ve teşvike ihtiyaç duyarlar. Zor durumdaki aile ilişkilerinde çocukların zihinsel gelişimi baskılanır. Daha okul öncesi çağda zekada, dilsel yeteneklerde ve okul intibakında gerilemeler oluşur. Devamlı fakirlik ve sosyal dezavantaj ayrıca sosyal-duygusal gelişime negatif etki eder ve daha belirgin göze batmalara sebep olur. Okul performansında sosyal dezavantajın etkileri özellikle okunaklı durumdadır. Genelde kötü notlar, sınıf tekrarı, mezun olamama ve öğrenme güçlüğü çeken çocuklar için düzenlenen okullara aktarılma riskinin yüksekliği gözlenir. Ailelerin artan yetiştirme erozyonu için bu yüzden ek arzın sunulması şarttır.

12. Şu sırada Aşağısaksonya eyaletinde beş şehirde pilot uygulamada bulunan Pro-Kind/Çocuk-İçin inisiyatiline dayanılarak, zor finansal ve sosyal durumdaki anneler özellikle doğum öncesi ve hemen doğum sonrası himaye altına alınmalı.

Mevcut çocuk ve gençlere yardım araçlarında yalnızca mühim bir icra eksikliği yoktur, aynı zamanda ancak doğumdan sonra ve problemler açıkça ortaya çıktığında müdahale ederler. Sosyal Güvenlik Yasası III'ün yardımlarının çoğunluğu ancak çocukları okul zorunluluğu yaşına gelmiş ailelere ulaşır. Doğum ve ana okuluna ya da bir gündüz çocuk bakım evine devam arasında çocukla genelde kurumlaşmış bir temas oluşmaz. Ancak zor sosyal koşullardaki çocuklar için bu erken koruyucu yardım önerisi özellikle önemli olurdu.

Çocuk Esirgeme Kurumları, Sosyal-Pedagojik Hizmetleri ve Sağlık Sigortaları'nın geleneksel önlemleri problemlili konumdaki pek çok anneye ulaşmamaktadır. ABD'de başarıyla uygulanan ve Hollanda, Kanada ve Avusturalya'da denenen başarılı Nurse-Family-Partnership-Programme - Hemşire-Aile-Ortaklığı - konseptine göre, zor finansal ve sosyal durumlardaki kadınlar ilk hamileliklerinde ebe ve sosyalpedagoglar tarafından desteklenmeli ve himaye edilmelidirler. Evde ziyaret ile yapılan bu himaye hamilelik sırasında başlar ve çocuğun ikinci doğumgününde biter. İlk Alman pilot projesi olarak Pro Kind/Çocuk İçin projesi Aşağısaksonya'da başlatıldı. Bu konseptin bütün Almanya'ya yayılması manalı olurdu.

II. Açık Sorular

Erken çocukluk alanında koruyucu programlarla Almanya'da yeni bir alana girilmiş oluyor. Başka ülkelerin pozitif deneyimlerinden bağımsız olarak, Almanya'daki spesifik koşullar uygun olarak gözetilmek zorundadır. Eğitim inisiyatifi çerçevesinde buna göre aşağıdaki sorular cevaplanmalıdır:

- Sözkonusu ailelerin ve yahut annelerin erken çocukluk alanında koruyucu programlardan yararlanmaları nasıl sağlanacaktır? Esasen onlara nasıl ulaşılacaktır? Hangi araçlar uygulamaya konulacaktır? Hangi özendirme şekli koyma imkanı vardır?
- Hak sahibi ile hak sahibi olmayan aileler/anneler arasındaki seçim nasıl yapılacaktır?
- Kişilik haklarına müdahale gerekli midir, eğer gerekliyse hangi alanlarda gereklidir? Uç durumlarda insani girişim nasıl gelişmelidir?
- Ebeveyn ve çocukların anayasal hakları ihlal edilmiş olur mu?
- Bu tür yardım arzının sunulması mevcut transfer ve vergi sistemine nasıl entegre olur? Vergi ve sosyal güvenlik sisteminin (çocuk parası, işsizlik parası gibi öğeler içeren genel bir mali yardım olan) vatandaş yardımı yönünden tümünden reformu ile bir bağlantı kurulabilir mi?
- Böyle programlar hangi harcamaları gerektirir? Nasıl finanse edilirler?
- Neticede hangi faydaları sağlar ve gelecekte hangi tasarruflara sebep olurlar?
- Devlet kurumları mı bu programları yürütmelidir yoksa sivil toplum kuruluşları daha mı uygundur?
- Vatandaş ya da gönüllü angajman dahil edilebilir mi?